

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT XOREOGRAFIYA AKADEMIYASI

"TASDIQLAYMAN"

Xoreografiya akademiyasi
Sh.M. Toxtasimov

2025 yil "28" 08

2025 yil "19" 08
Tasdiqlandi. № BD-60211600-1.13

KLASSIK RAQSINI O'RGANISH USLUBIYOTI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi: 210 000 – San'at
Ta'lim 60211600 – Xoreografiya (Xoreografiya jamoalari rahbari)
yo'nalishlari:

Fan/modul kodi KROU117030		O'quv yili 2025-2029		Sem 1-7		Kreditlar 30							
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus											
Fanning nomi		Auditoriya Mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)				Jami yuklama (soat)					
Klassik raqsini o'rganish uslubiyoti		450		450				900					
2. I. Fanning mazmuni													
Ushbu fan xoreografiya san'ati sohasi uchun malakali mutaxassis kadrlar tayyorlashni ko'zlab, ta'lim dasturlariga kiritilgan. Talabalar klassik raqs haqida nazariy bilimlar olishiga va uslubiy amaliyotga ega bo'lishlariga yordam beradi. "Klassik raqsni o'rganish uslubiyoti" fani 1-7 semestrlarda o'qitiladi va talabalarga oliy o'quv yurtini tamomlagach, o'z mutaxassisliklari bo'yicha xoreografiya yo'nalishlarida pedagogik faoliyatini olib borishlari va bilimlarini amaliyotda qo'llay olishlari uchun zamin yaratadi. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda nazariy bilimlarning asosiy tushunchalarga ega bo'lishiga hamda ularni uslubiy amaliyotda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda ilmiy-ijodiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.													
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)													
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:													
I-mavzu. Klassik raqs tizimining shakllanishi va rivojlanishi.													
A. Ya. Vaganova va uning "Основы классического танца" adabiyotining mumtoz raksi maktabining rivojlanishidagi mohiyati va o'rni.													
Klassik raqs san'atining tarixiy kelib chiqish asoslari. A.Vaganova va uning "Klassik raqs asoslari" o'quv qo'llanmasi. Klassik raqs tizimining shakllanishi. Klassik raqs harakatlari terminologiyasini, raqsning chiroyli usuli va tana ko'rinishini yaratgan holda gavdaning jismoniy kamchiliklarini to'g'rilovchi harakatlarni o'rganish uslubli.													
2-mavzu. N. Bazarova-Mey "Klassik raqs alifbosi" o'quv qo'llanmasi.													
N. Bazarova-Mey "Klassik raqs alifbosi" o'quv qo'llanmasi. O'ziga hosiliklari va harakatlarning ketma-ketligi va tartibi. Zal o'tasida													

2. Fanning mazmuni

Ushbu fan xoreografiya san'ati sohasi uchun malakali mutaxassis kadrlar tayyorlashni ko'zlab, ta'lim dasturlariga kiritilgan. Talabalar klassik raqs haqida nazariy bilimlar olishiga va uslubiy amaliyotga ega bo'lishlariga yordam beradi. "Klassik raqsni o'rganish uslubiyoti" fani 1-7 semestrlarda o'qitiladi va talabalarga oliy o'quv yurtini tamomlagach, o'z mutaxassisliklari bo'yicha xoreografiya yo'nalishlarida pedagogik faoliyatini olib borishlari va bilimlarini amaliyotda qo'llay olishlari uchun zamin yaratadi.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda nazariy bilimlarning asosiy tushunchalarga ega bo'lishga hamda ularni uslubiy amaliyotda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda ilmiy-ijodiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Klassik raqs tizimining shakllanishi va rivojlanishi.

A. Ya. Vaganova va uning "Основы классического танца"

adabiyotining muhtoz raksi maktabining rivojlanishidagi mohiyati va o'rni.

Klassik raqs san'atining tarixiy kelib chiqish asoslari. A. Vaganova va uning "Klassik raqs asoslari" o'quv qo'llanmasi. Klassik raqs tizimining shakllanishi. Klassik raqs harakatlari terminologiyasini, raqsning chiroyli usuli va tana ko'rinishini yaratgan holda gavdaning jismoniy kamchiliklarini to'g'rilovchi harakatlarni o'rganish uslubii.

2-mavzu. N. Bazarova-Mey "Klassik raqs alifbosi" o'quv qo'llanmasi.

N. Bazarova-Mey "Klassik raqs alifbosi" o'quv qo'llanmasi. O'ziga hosliklari va harakatlarning ketma-ketligi va tartibi. Zal o'rtasida

kombinatsiyalarni tuzishning asoslari va o'ziga hosliklari. Klassik raqs holatlari Krutze, Effasse, Ekarte. Kichik sakrashlar ijro texnikalari. Klassik raqsini turli xil ko'rsatib beruvchi vositalari. 1-3 pordebra. Tanliye-partar. Klassik raqs harakatlarni o'ra-murakkab harakatlarni terminologiyasini o'rganish, raqsning chiroyli usuli va tana ko'rinishini yaratgan holda gavdaning jismoniy kamchiliklarini to'g'rilovchi harakatlarni o'rganish uslubii.

3-mavzu. Klassik raqsning terminologiyasi.

Klassik raqsning terminologiyasi — bu klassik raqs (balet)da qo'llaniladigan maxsus atamalar yig'indisidir. Ular raqs harakatlarni aniq ifodalash, o'rgatish va tushunish uchun xizmat qiladi. Aksariyat atamalar fransuz tilidan olingan, chunki baletning zamonaviy shakli aynan Fransiyada shakllangan.

4-mavzu. Port de bras klassik raqsning barcha harakatlarning ajralmas qismidir.

Port de bras — klassik raqsdagi qo'llarning nafis va muvofiqlashtirilgan harakatidir. U nafaqat jismoniy, balki badiiy ifodaning ham muhim vositasidir. Raqsdagi har bir harakat Port de bras bilan uyg'unlashganda, butun kompozitsiya yanada chiroyli va to'liq ko'rinadi. Bu texnika tarining holati, muvozanat va ritm bilan chambarchas bog'liq bo'lib, har bir professional raqqosa yoki raqqos uchun asosiy malakalardan biridir.

5-mavzu. Klassik raqs bo'yicha dars qurish metodikasi.

Klassik raqs ekransini rivojlantiruvchi "oddiydan-murakkabga". Dastgoh oldida oyoq uchida bajariladigan harakatlarni o'rganish. Harakatlarni koordinatsiyasini rivojlantirish. Zal o'rtasida ekransiz va klassik raqs xolatlarning ekransiz bilan uyg'unligi. O'ra sakrashlar ijro texnikalari. Klassik raqsini turli xil ko'rsatib beruvchi raqs vositalari. 1-3chi Arabesk. Tanliye-Pordebra. Klassik raqs harakatlarni murakkab harakatlarni terminologiyasini o'rganish, raqsning chiroyli usuli va tana ko'rinishini yaratgan holda gavdaning jismoniy kamchiliklarini to'g'rilovchi harakatlarni o'rganish uslubii.

6-mavzu. Klassik raqs mashg'ulotlarida jo'rnavoz o'rni.

Jo'rnavoz — klassik raqs darslarining ajralmas qismi bo'lib, u raqqosa yoki raqqos harakatlarga musiqiy ohang orqali ritm, kayfiyat va ilhom bag'ishlaydi. U mashqlar davomida to'g'ri tempni ushlab turadi, pedagog va

o'quvchilar o'rtasidagi uy'g'unlikni ta'minlaydi. Jo'rnavozning professionalligi mashg'ulotning samaradorligiga katta ta'sir ko'rsatadi, ayniqsa mashqlar ketma-ketligini o'z vaqtida his qilib, mos musiqiy ifoda bilan jo'r bo'la olsa.

7-mavzu. Klassik raqs o'qituvchisining darsga tayyorgarlik ishi.

Dastgoh oldida yarim va tulik aylanishlarni o'rganish. Fete-parter. Aylanishlar va klassik qul pozitsiyalarini dastgoh oldida koordinatsiyasini rivojlantirish. Xarakatlarni taqsimlashning musiqiy bezatilishi va taqsimoti. Zal o'rtasida ekersizning oyoq uchida bajaraladigan harakatlarni o'rganish. O'rta sakrashlar ijro texnikalari. Klassik raqsini turli xil ko'rsatib beruvchi raqs vositalari. 4-chi Arabesk. 4-6-chi portdebra. Klassik raqs harakatlarni murakkab harakatlarni o'rganish, raqsning chiroyli usuli va tana ko'rinishini yaratgan holda gavdaning jismoniy kamchiliklarini to'g'rilovchi harakatlarni o'rganish uslubli.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Gavda, bosh, go'l, oyoq holatlari.
2. Oyoq holatlari.
3. Qo'l holatlari.
4. Demi-plies I, II, V va IV pozitsiyalarda. Grand-plies I, II, V pozitsiyalarda.
5. Battements tendus: a) I va V pozitsiyada b) demi plies bilan I va V pozitsiyada v) pur le pied bilan II pozitsiyada; g) demi -plies degage bilan II pozitsiyada; d) passe par terre.
6. En dehors et en dedans.
7. Demi rond de jambe par terre en dehors et en dedans. Rond de jambe par terre en dehors et en dedans.
8. Battements tendus plie soutenu I va V pozitsiyada.
9. Preparation rond de jambe par terre en dehors et en dedans.
10. Sur le cou de pied.
11. Battements frappes.
12. Battements fondus.
13. Bog'lovchi va yordamchi xarakatlar.
14. Klassik raqsdagi pozalar.
15. Port de bras.
16. Temps lie.
17. En tournant.
18. Adajio.
19. Battements soutenu.
20. Petits battements sur e cou de pied.
21. Battements releves lents: a) I pozitsiyadan 45° va 90°; b) V pozitsiyadan 45° va 90°ga. Grands battements jets: a) I va V

pozitsiyadan xar tomonga; Battements retires. Battements developpes:

- a) oldinga, orqaga, yonga; b) passé xar tomonga.
22. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans.
23. Rond de jambe par terre en dehors et en dedans demi-plie bilan. I va III port de bras.
24. Relevé.
25. V oyoq pozitsiyasidan dastgohga yuzlab va dastgohdan qaytib oyoqlar almashgan xolda ikki oyoqda uarim barmoq uchida yarim aylanish a) to'g'ri oyoqlar da; b) demi-plie da.
26. Epaulement croisee et effacee.
27. Pozalar croisee et effacee.
28. Zal urtasida. Demi-plies I, II pozitsiyalarda en face,
29. Battements tendus III va V pozitsiyalarda.
30. Battements tendus plie soutenu I va V pozitsiyadan zal o'rtasida xar tomonga.
31. Demi rond de jambe par terre en dehors et en dedans. Rond de jambe par terre en dehors et en dedans zal o'rtasida.
32. Battements tendus jets zal o'rtasida.
33. Preparation rond de jambe par terre en dychors et en dedans.
34. Grand-plies I, II, III, V pozitsiyalarda en face et yepaulement.
35. Battements frappes. Battements doubles frappes zal o'rtasida xar tomonga.
36. Battements fondus zal o'rtasida xar tomonga oyoq uchi polda.
37. Battements soutenu zal o'rtasida xar tomonga oyeq uchi polda.
38. Battements relèves lents: zal o'rtasida xar tomonga V pozitsiyadan 45° va 90° ga en face.
39. Battements retires. Battements developpes zal o'rtasida.
40. Petits battements sur e cou de pied zal o'rtasida.
41. Grands battements jets en face xar tomonga zal o'rtasida.
42. Releves yarim oyoq uchida I, II, III va V pozitsiyalarda en face et epaulement.
43. Port de bras I, III, II. Port de bras yonga egilish bilan.
44. Temps sauté I, II, V pozitsiyalarda.
45. Petit pas échappé.
46. Changement de pied.
47. Petit pas assemble.
48. Pas glissade.
49. Demi-plies va Grand-plies IV pozitsiyadan.
50. Battements tendus a) pur le pied bilan IV pozitsiyada, b) demi-plies

- bilan IV pozitsiyada tayanch oyoqdan o'tish bilan .
48. Battements tendus jetés : 25 -30° ga (pur le pied).
 49. Battements tendus pile soutenu V pozitsiyadan yarim barmoq uchiga ko'tarilib. xar tomonga.
 50. Battements frappes 45. xar tomonga yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 51. Battements fondu 45° ga har tomonga yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 52. Battements soutenu 45°ga har tomonga yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 53. Battements doubles frappes 45°ga xar tomonga yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 54. Grands battements jetés pointé (piqué) bilan.
 55. Demi rond de jambe 45°ga en dehors et en dedans.
 56. Pas tombée joyida, ikkinchi oyoq sur le cou de pied xolatida
 57. Petit temps releve en dehors et en dedans ikkinchi semestrda.
 58. Grand-pilé port de bras bilan.
 59. Battements fondus yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 60. plié-relevé bilan butun oyoqda va yarim barmoq uchiga ko'tarilib. double butun oyoqda; plié-relevé bilan et demi rond de jambe 45°ga en face.
 61. Battements frappes; Battements double frappes yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 62. Petits battements sur le cou-de-pied , plié – relevé bilan yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 63. Petit temps releve en dehors et en dedans yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 64. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 65. Fouetté en dehors et en dedans 1/4 va 1/2 doira oyoq uchi polda.
 66. Flic flac oldinga va orkaga butun oyoqda va yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 67. Pas de bourrée simple.
 68. 1 va 2 arabesques oyoq uchi polda va 45° ga
 69. Dégagé IV pozisida.
 70. Battements tendus pile soutenu V pozitsiyada en dedans yarim barmoq uchiga ko'tarilib.
 71. Battements releves lents: pozalarda : croisé et effacé.
 72. Battements developpes pozalarda: croisé et effacé.

73. Temps lie par terre.
74. Pas polka en face.
75. Simple en face, keyinrok kichkina pozalarda.
76. Sissorne fermée en face. keyinrok kichkina pozalarda.
77. Sissonne ouverte xar tomonga en face.
78. Pas balance.
79. Petit pas échappé IV pozitsiyaga.
80. Pas assemble.
81. Battements tendus klassik pozalarda. Battements tendus jetés klassik pozalarda.
82. Battements fondus: a) klassik pozalarda butun oyoqda va yarim barmoq uchiga ko'tarilib 45° ga; plié-relevé bilan va klassik pozalarda; double ; plié-relevé et demi rond de jambe 45° da pozadan pozaga.
83. Battements soutenus 45°ga yarim barmoq uchiga ko'tarilib klassik pozalarda.
84. Pas de bourrée simple
85. Battements frappes, Battements double frappes yarim barmoq uchiga ko'tarilib klassik pozalarda.
86. Grands -rond de jambe développe en dehors et en dedans.
87. Battements releves lents i battements developpes barmoq uchiga ko'tarilib klassik pozalarda.
88. Grands battements jetés: passé par terre.
89. Port de bras: a) 3-chi port de bras pile bilan, b) 5-chi port de bras V pozitsiyada cho'zilgan oyoqda oldinga va orqaga.
90. V pozitsiyadan oyoq almashgan xolda ikki oyoqda aylanish, oyoqlar almashgan holda, Oyoqlar qattiq cho'zilgan holda demi- pile va oyoqlarni almashtirish bilan.
91. fouetté en dehors et en dedans 1/4 i 1/2 doira pozadan pozaga. Pozalar croisée, effacée, écartée oldinga, orkaga oyoq orqaga 45° va 90°ga ko'tariladi I, II, III arabesques oyoq 45° va 90°ga
92. Battements releves lents: a) pozalarda croisée, effacée, b) I, II va III arabesques larda (yilning oxirida).
93. Battements developpes: a) pozalarda croisée, effacée, écartée oldinga va orqaga ; b) I, II va III arabesques larda v) passe en face va pozalarda.
93. Pas de bourrée simple (oyoqni o'zgarishi) en face, keyinrok epaulement.

94. Petit pas échappé II i IV pozitsiyalarda, Sissomme tombée pozalarda.
95. Petit pas de chat.
96. Sissomme ouverte par développé 45°ga barcha yoʻnalishlarda, en face va pozalarda.
97. Temps levé oyoq sur le cou-de-pied.
98. Pas coupe ballonné, keyimrok pas ballonné yonga.
99. Pas balancé en tournant 1/4 doira.
100. Pas ballotté sauté oyoq uchida polda va 45°ga.
101. Tour lent en dehors katta pozalarda.
102. Tour lent en dedans katta pozalarda.
103. Temps lie sauté.
104. Pas glissade xar tomonga en face va pozalarda.
105. Grand pas assemble yonga va oldinga epaulement xolatidan:
V pozitsiya; souпе-qadam; pas glissade; sissomme tombe.

Amaliy va yakka mashgʻulotlar mahsus jixozlangan auditoriyalarda bir akadem guruhga bir oʻqituvchi va jumavoz tomonidan oʻtkazilishi lozim. Mashgʻulotlar faol va interaktiv usullar yordamida oʻtilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qoʻllagan holda oʻtkazilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil taʼlim va mustaqil ishlar

Mustaqil taʼlim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Klassik raqsning oʻquv adabiyotlardan xarakatlarini oʻrganish (1yil).
2. Video-materiallar bilan tanishish.
3. Fan boʻicha oʻquv kombinatiyalarni taxlil qilish.
4. Musiqa materiallar bilan tanishish.
5. Video-materiallar bilan tanishish.
6. Fan boʻicha oʻquv kombinatiyalarni taxlil qilish.
7. Klassik raqsning oʻquv adabiyotlardan xarakatlarini oʻrganish (1yil).
8. Video-materiallar bilan tanishish.
9. Musiqa materiallar bilan tanishish.
10. Klassik raqsning oʻquv adabiyotlardan xarakatlarini oʻrganish (2yil).
11. Fan boʻicha oʻquv kombinatiyalarni taxlil qilish.
12. Musiqa materiallar bilan tanishish.

13. Klassik raqsning oʻquv adabiyotlardan xarakatlarini oʻrganish (2yil).
 14. Video-materiallar bilan tanishish.
 15. Fan boʻicha oʻquv kombinatiyalarni taxlil qilish.
 16. Musiqa materiallar bilan tanishish.
 17. Klassik raqsning oʻquv adabiyotlardan xarakatlarini oʻrganish (3yil).
 18. Video-materiallar bilan tanishish.
 19. Fan boʻicha oʻquv kombinatiyalarni taxlil qilish.
 20. Musiqa materiallar bilan tanishish.
 21. Video-materiallar bilan tanishish.
- Mustaqil oʻzlashtiriladigan mavzular boʻyicha talabalar tomonidan ijodiy ishlar tayyorlanadi va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. V. Fan oʻqitilish natijalari / Shakllanadigan kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

Klassik raqs tizimining shakllanishi va rivojlanishi, harakatlarni, darsni shakllantirish va oʻtishni oʻrganish uslub, xoreografiya kollejlari oʻquvchilari uchun asosiy predmet sifatida klassik raqsn oʻqitish uslub haqida tasavvurga ega boʻlishi;

Klassik raqsning uslubiy adabiyotlarini, harakatlari terminologiyasini, yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda mushak ogʻirligini bilindonlik bilan hisobga olib, dars tuzish uchun harakatlar, kombinatiyalar yaratish prinsiplari va ularning oʻziga xosligi, harakatlarni taqsimlashning musiqiy bezatilishini *bilishi va ulardan foydalana olishi*;

Kombinatiyalar va klassik raqs darslarini yaratish, harakatlari va darsini amalda koʻrsatish, dars oʻtish tahlili, harakatlarni taqsimlashda musiqiy bezak, ijodiy qobiliyat ijrosi va uni rivojlantirish, xoreografiya jamoalarida klassik raqs darsini oʻtishning oʻziga xosligi boʻyicha *malakalariga ega boʻlishi kerak*

4. VI. Taʼlim texnologiyalari va metodlari

- maʼruzalar;
- amaliy mashgʻulotlar
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish
- individual loyihalar

5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Joriy, o'raliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha klassik raqslarni o'rganish uslubiyoti fanidan berilgan barcha topshiriqlarni muvaffaqiyatli topshirish.

6.

Asosiy adabiyotlar

1. Ваганова А.Я. «Основы классического танца». Учебное пособие.- Д., 1980
 2. Саратов К.С. Методика преподавания классического танца (3 урока). Ташкент 2021
 3. Тохтасимов Ш.М. Педагогика классического танца.- Ташкент, Изд. "Fan ziyosi" 2021г
- Qo'shimcha adabiyotlar**
4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birlga quramiz. - T.: "O'zbekiston", 2017.
 5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iya bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. T.: O'zbekiston. 2018.
 6. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: O'zbekiston. 2018.
 7. Mirziyoyev Sh.M. Bilimli avlod - buyuk kelajakning tadbirkor xalq - farovon hayotining, do'stona hamkonlik esa taraqqiyotning kafolati. T.: O'zbekiston. 2018.
 8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy majlisga murojaatnomasi. T.: O'zbekiston. 2019.
 9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy majlisga murojaatnomasi. T.: O'zbekiston. 2020.
 10. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasida iqtisodiy islohotlarni izchil davom ettirish asosida 2021 yilda strategik maqsadlarga erishish yuzasidan amalga oshirilgan ustuvor yunalishlarni keng jamoatchilik orasida targ'ib qilish bo'yicha ilmiy-ottnadpor risola. - T.: "Ma'naviyat", 2021. - 248 b.
 11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish bo'yicha o'quv qo'llanma - T.: "Ma'naviyat", 2021. - 280 b.
 12. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi.- Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021. - 464 b.

13. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri.-Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. - 440
 14. Bazarova N., Mey V. Klassik raqs aifbosi.O'quv qo'llanma. -T., Navro'z. 2019
 15. Kostovoykaya V. Klassik raqsning 100 sabog'i.O'quv qo'llanma. -T, Navro'z.2019
 16. Iskandardova R.P.Классический танец. Учебное пособие. - Ташкент, Изд. "Наврۇز", 2017, 220 с
 17. Тарасов Н.И.95 уроков классического танца. Учебное пособие. - СПб., АРБМ: ГИТИС, 2016
 18. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца. Учебное пособие.- М.: «Искусство», 2008.
 19. Костровицкая В. 100 уроков классического танца. Учебное пособие.- С-П: Владос, 2009.
 20. Тарасов Н.И. «Классический танец. Школа мужского исполнительства» Учебное пособие.- М.: Искусство, 1981
 21. Ваганова А.Я. «Основы классического танца». Учебное пособие.- Д., 1980г.
 22. Мессерер А.Уроки классического танца. Москва 1967г.
- Internet saytlari**
23. www.rlie.ru
 24. www.Ledyah.Org.ru
 25. www.dancehelp.ru
 26. www.dancerussia.ru

7.	Fan dasturi Oliy ta'lim ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiglashtiruvchi Kengashning 2025 yil "30" <u>08</u> dagi "1"-sonli bayomonasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sullar: I.R. Sultangirova - O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi "Xoreografiya pedagogikasi" kafedrası mudiri
9.	Taqrizchilar: K.S. Sagatov - O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi "Xoreografiya" kafedrası professor, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan san'at arbobi, Qoraqalpog'iston xalq artisti